A°. 1838. N°. 86.

ZATURDAG, 27sten OCTOBER.

SURINAAMSCHE COURANT.

PARAMARIBO.

Gouvernements Secretarij.

PARAMARIBO, den 27 October 1838.

Alzoo de navolgende personen zich bij requeste aan den Gouverneur Generaal *ad interim* hebben gewend, met verzoek om *Brieven van Manumissie* te verleenen aan de na te melden Slaven, te weten:

1°. JOANNES VITUS JANSSEN, voor den Slaaf *Anthonie Raspink*, aankomende de ROOMSCH CATHOLIJKE KERK en LIEFDE-FONDS.

2°. NATHANAEL VOLLENBEEK, GREGORIE CAREL DE L'ISLE en JOHANNES ZWIEP, eigenaren van- en voor den Slaaf *Flink*.

Zoo is het, dat Zijn Hoog Edel Gestrenge goedgevonden heeft, alvorens hierop te disponeren, op te roepen al degenen, die vermeenen moeten eenige redenen te hebben, zich hiertegen te verzetten, om binnen den tijd van *drie* weken, na de dagteekening dezer, van hun vermeend regt of pretentie ter Gouvernements Secretarij aanteekening te doen; zullende na verloop van dien tijd, de verzochte *Brieven van Manumissie* verleend worden.

De Gouvernements Secretaris,
G. S. DE VEER.

Advertentien.

Particuliere West-Indische Bank.

(38404) De HOOFD-DIRECTIE der Particuliere West-Indische Bank, biedt bij inschrijving te Koop aan:

(30) *Dertig* Vaten SUIKER, voorradig op de Plantaadje *Catharina Sophia*.

De inschrijving-billetten zullen, ten Gouvernements-Huize ontvangen worden tot HEDEN den 27sten dezer, des voormiddags ten *negen* uren, als wanneer dezelven door de Hoofd-Directie zullen geopend en het hoogste bod (mits goedgekeurd), aangenomen worden.

De Kooper of Koopers zal of zullen verpligt zijn, de Suiker, voor zijne of hunne rekening en risico, van bovengemelde Plantaadje te doen afhalen *tusschen den 28sten dezer en den 5den der volgende maand*, voorts dezelve ter 's Lands-Warg te doen lossen.

De monsters dezer partij Suikers zijn ter bezigtiging van gegadigden, ten locale van de Particuliere West-Indische Bank.

Paramaribo, 27 October 1838.

De Secretaris bij de Hoofd-Directie voornoemd,
N. G. VLIER

(38371) Over *zes* weken, dag en datum nader te bepalen, zal door den Vendumeester M. A. KEIJSER, publiek worden verkocht:

Een *HUIS* en *ERF*, gelegen aan de *Maagdenstraat*, bekend onder La. C. No. 150 Oude Wijk en La. C. No. 11 Nieuwe Wijk; — en een open *ERF*, aan de *Joden Breedestraat*, La. C. No. 127 Oude Wijk en La. C. No. 9 Nieuwe Wijk; aankomende den Boedel weduwe G. N. LINCK geb. J. C. VOGT.

Paramaribo, 25 October 1838.
A. KENNEDIJ qq.

J. Jongeneel
biedt te koop:

Beste Groene Erwten in zakjes à f2; VERSCHE *JOOSJES THEE*, bij het ℔ à f 3,50; witte Scheeps-Beschuit bij het ℔; dubbelde en enkelde pies fijn Linnen; garen Tafelgoed; Beddetijk. — Dames Swhals; zijde Doekjes; lange en korte Dames Handschoenen; zwarte en witte zijde Kousen; Dames Boeselaartjes; Mans-, Vrouwen- en Kinderen Schoenen; Mans en Jongens Zijde Hoeden; Vrouwen- en Meisjes Stroo-Hoeden; Bloemen; Linten, enz.; alles tot *civiele* prijzen. (38403)

Paramaribo, 23 October 1838.

(38405) Aangebragt per het Schip *Maria Frederica*, Kapt: K. P. DE WEERD, en te bekomen bij de ondergeteekende:

DAMES STROOHOEDEN, *naar de laatste smaak*; zijden Linten en Bloemen: Swhals en zijden Doeken in soorten; witte en zwarte Kanten Doeken; geruit en gestreept Neteldoek; Calico's in soorten: blaauw en rood Kamerdoek: effen Neteldoek; Cambricqs; witte en blaauwe Blonde voor Kleedjes, en veel andere GOEDEREN meer, tegen *inkoops-prijs* mits *à Contant*, om de Winkel te quiteren.

En tevens verzoekende al hare Crediteuren, zoo in haar privé als voor haren overledenen Echtgenoot, betaling te komen erlangen; en die haar schuldig mogten zijn, betaling te komen presteren, en diegenen, die in gebreke mogten blijven, genoodzaakt zal zijn, hun in regten te vervolgen op den eerst komende Roldag, van de maand November e. k.

Paramaribo, 23 October 1838.
Wed. W. WITT.

EENIGE OPMERKINGEN EN STELLINGEN, AANGAANDE HET GEBRUIK EN MISBRUIK VAN DEN *Jenever*.

De zedelijkheid verandert, met de tijden, zoozeer van gedaante, dat, wanneer men slechts op haar uitwendig voorkomen acht wilde geven, men dikwijls zoude meenen, dat zijzelve ganschelijk verstorven ware. Zoo ziet men thans veel minder *dronkaards* langs de straten en landwegen ronddolen, dan in onze kindsche dagen, dat is: eene halve eeuw vroeger. Intusschen is het getal *Jeneverdrinkers*, onder *alle* standen en rangen, zoo verbazend toegenomen, dat de man, die geen Jenever gebruikt, onder de uitzonderingen behoort.

De reden, waarom er hedendaags minder *dronkaards*, dan voorheen, in het openbaar gezien worden, ligt, *vooreerst*, in de meerdere beschaving der zeden: vroeger was de onzedelijkheid ruwer; thans is zij meer geslepen en gepolijst, en schuilt vaak in het verborgene. *Ten tweede*, in de mindere aanleiding, om zich, van tijd tot tijd, geheel beschonken te drinken, daar het dagelijksche gewoonte geworden is, het glas of de flesch aan te spreken, zijnen wensch te voldoen, en, op die wijze, eer en geweten te bevredigen. *Ten derde*, in de meerdere verzwakking van gestel der tegenwoordige drinkers, hetwelk de zwaardere dronkenschappen van vroegeren tijd niet meer toestaat. *Eindelijk*, in de toenemende sterfte van het mannelijk geslacht op jeugdigen leeftijd. Zij, die zich reeds in hunne jeugd aan het gebruik van sterken drank overgeven, sterven thans reeds tusschen het *zestiende* en *vieren-twintigste* levensjaar. *Deze* zijn de, in zekeren zin bedroevende, redenen, waarom men, vergelijkenderwijze, thans minder openbare dronkaards aantreft, dan vóór vijftig, zestig jaren.

De toenemende consumtie der sterke dranken blijkt inzonderheid, op eene schrikbarende wijse, in de herbergen en kroegen langs den publieken weg. In sommige dezer huizen, den steller van deze *Opmerkingen* met name bekend gemaakt, werden, op Pinkster dezes jaars, *twee oxhoofden Jenever*, tegen *één half vat bier*, vertapt. In de meeste vaderlandsche Societeiten berekent men het gemiddeld aantal borrels, welke door ieder Lid worden gebruikt, op *twee* volle wijnroomers daags. Men kent eene stad, waar men het *tweede* glas, even als het *eerste*, met 10 centen betaalt; neemt men echter een' *derden* borrel, dan geeft de drinker slechts 25 centen in het geheel. Op deze wijze wordt het *veel* drinken (God betere het!) een punt van finantiële bezuiniging!!! Dan, mag men uit die handelwijze der kasteleins niet veilig besluiten, dat zij *drie* glazen Jenever daags voor den *gewonen tax* houden?

Het is, verder, niet onopgemerkt gebleven, hoe, van tijd tot tijd, de glazen, voor de Jenevercomsumtie dienende, al grooter en grooter worden; als wilde de herbergier daardoor zijne kalanten voor zich winnen. Inderdaad, de tegenwoordige borrelglazen staan tegen die der vorige eeuw als eene Duitsche *Mundtasse* tegen een *Japansch theekopje van den ouden tijd*.

PALLAS merkt, in zijne Reizen, op, dat de Aziatische en Amerikaansche volken alle, van den tijd af, dat zij den Jenever leerden kennen, hunnen schoonen wasdom en groei, hunne gezondheid en frischheid, en tevens hunne zedelijkgoede hoedanigheden verloren hebben. HUFELAND gaat verder en zegt: »De »historie doet ons zien, dat, bij onbe»schaafden natiën, het tijdstip der in»voering van sterken drank altijd het »begin was van derzelver verkorten »leeftijd en van zwakheid; terwijl dat »geschenk die volken meer onder het »juk der Europeërs bragt, dan buskruid »en kanon immer konden doen."

Is het gezegde waarheid ten aanzien

van woeste stammen, waaraan dan kan men bij beschaafden volken de steeds toenemende verzwakking, de grootere sterfte, de meerdere vatbaarheid voor aanstekende ziekten enz. enz. enz. anders, en met goed regt, toeschrijven, dan aan de voortplanting van het Jenevergebruik van vaders op kinderen? — Een kwaad, dat zoodanig en uit eigen aard toeneemt, kan geene andere dan verschrikkelijke gevolgen hebben. Is de *Jenever* erger dan de *Cholera*, gelijk de Heer O. G. HELDRING onlangs, in zijn, onder dezen titel, bij den boekhandelaar J. A. NIJHOFF te *Arnhem* uitgegeven werkje, heeft aangetoond, hoe voortreffelijk moet dan niet de Jenever de Cholera en andere doodelijke kwalen in de hand werken!

Twee scheepstimmerlieden gebruikten, in den afgeloopene lente, van hunne woning afwezig en elders werkzaam zijnde, *in drie maanden tijds*, voor *drieënzestig guldens* aan Jenever! *Negen maanden* zal hun arbeid vermoedelijk aanhouden, en zij zullen, alzoo voortgaande, te zamen voor een bedrag van *honderd-negenentachtig guldens* verdronken hebben!

Hadden zij dit gespaard, dan had *ieder* hunner, voor *de helft* van het genoemd bedrag, kunnen aankoopen:

2000 turven	*f* 20-00.
24 mudden aardappelen .	» 24-00.
100 ponden spek	» 20-00.
50 ellen Katoen	» 10-00.
4 ponden thee	» 4-00.
10 ponden koffij	» 4-00.
en nog voor 3 maanden huishuur	» 12-50.
	f 94-50.

Thans keeren zij, met een berooid hoofd, een ontzenuwd ligchaam en eene ledige beurs, tegen den naderenden winter, naar huis, *om aldaar door de Diaconie verzorgd te worden*. Wie betaalt alzoo den Jenever? Immers de Christelijke gemeente! Wie zijn hier wel de grootste dwazen? Wie handelen hier het onverantwoordelijkst? De *Jeneverdrinkers*, die hun eigen geluk verwoesten, of de *Armbesturen*, wanneer zij het kwaad, door eene laakbare onverschilligheid, in de hand werken?

Onze groote VAN GEUNS, die, bereids in 1801, in zijn werk: *Handhaving van der Ingezetenen Gezondheid*, even waardiglijk als alles afdoende, tegen den Jenever geschreven heeft, en niets vuriger wenschte dan deszelfs algeheele afschaffing, zegt er van: »Deze drank »is geen menschendrank. Hiermede toch »lescht men geen dorst, maar men ontsteekt denzelven. Men herstelt geene »krachten, maar men stookt slechts »dezelve aan; men jaagt vuur door de »aderen en sticht brand, — waarbij »'s ligchaams vochten, vaste deelen, en »de vermogens van beweging en gevoel »de verderfelijkste uitwerking ondergaan. »Voorts doet de Jenever de sappen stremmen; wat meer is, doet dezelve schiften, en alzoo hunnen natuurlijken en »nuttigen aard verliezen."

Men meent en beweert tegenwoordig, dat de Jenever dient tot herstelling van 's menschen krachten. VAN GEUNS, die beroemde Geleerde, zegt er van: »Ja, »hij wekt de krachten op, maar niet »door dezelve te voeden of te vermeerderen, maar slechts door die krachten, »welke door rust en voedsel behoorden »hersteld te worden, met zijne waarlijk »vermoeijende ofschoon smakelijke aanprikkeling, schokken te geven en aan »te porren; even als men een vermoeid »en krachteloos paard, door het de »sporen in de zijde tezetten, tot loopen »wilde noodzaken; waardoor gij zeker »zoudt uitwerken, dat er, van tijd tot »tijd, heviger en veelvuldiger aanprikkelingen vereischt werden, tot dat, »na het aldus uitputten der levenskrachten, het schepsel, afgemat en levenloos, vóór zijnen tijd, ter aarde zal »storten."

HALLER, HUFELAND, FRANK e. a. noemen den Jenever *een gloeijend vuur*. En wij, Landgenooten! laten dat gloeijend vuur voortwoeden! Wij geven het aan ons zelven en aan onze kinderen en kindskinderen, als ware het eene winstgevende lijfrente! — O dwaas geslacht! Liggen uwe woningen, door het element des vuurs verteerd, in asch en puin, gij bouwt weder andere verblijven; maar wat zult gij herbouwen, wanneer de Jenever uwe ingewanden en het merg in uwe beenderen zal verteerd hebben en de leemen hut is ingestort?

Een achtenswaardig en tevens beroemd Regtsgeleerde, Voorzitter bij eene onzer Regtbanken, verhaalde ons onlangs: »Van »de *tien Echtscheidingen*, die onze Regtbanken uitwijzen, zijn er *acht*, waarbij de *dronkenschap* als naaste of aanleidende oorzaak te houden zij." — Lezen wij de verslagen van de zittingen der *Hoven van Assises*, hoe vaak vinden wij daar niet de *dronkenschap* opgegeven, als de toestand van den beschuldigde, bij het plegen der strafbare daad! Als *zulke* bewijzen niet overtuigen, wat zal dan in staat zijn de oogen te openen voor eenen afgrond, die zoo vele duizenden aangaapt, zoekende hen te verslinden?

Toen de *Cholera*, tot tweemalen, ons vaderland bezocht, was elk in de weer en op veiligheidsmaatregelen bedacht. Het algemeen Bestuur en de plaatselijke Administratiën wedijverden, door welwillende ingezetenen bijgestaan, als om strijd, om de verschrikkelijke plage te voorkomen, te stuiten, of, voor het minst, zoo onschadelijk mogelijk te maken, en men had er *tijd*, *inspanning*, *arbeid* en *tonnen schats* voor over. De *Jeneverkwaal*, verwoestender dan *Cholera* of *Pest*, is in onze steden, dorpen en woningen doorgedrongen; en wie is op middelen van herstelling of genezing bedacht? Inderdaad en helaas weinigen! Dit is het onbegrijpelijkste van alle onbegrijpelijkheden. De brand is ontstoken, en — men laat het *gloeijend vuur* voortwoeden, even onverschillig als de meesten des avonds de zon zien ondergaan!!!

Zou dit onbegrijpelijke ook *daardoor* begrijpelijk kunnen gemaakt worden, »dat men de redding *van anderen* en »niet *van zichzelven* wacht?"

Men vange dus met zichzelven aan, en banne den Jenever, voor altoos, uit onze woningen; dulde niet, dat onze dienstboden, werklieden of arbeiders dien gebruiken; geve, in geen geval, aan iemand een' borrel, tot zoogenaamde verkwikking of belooning; begunstige geene werkbazen, wier knechten den Jenever gebruiken, en bekrachtige dit alles door leering en voorbeeld! Dit een en ander, trapswijze en met beleid aangewend, zal veel goeds uitwerken, en, voor het minst, den verderen voortgang van het kwaad verhinderen.

Of vragen en vorderen wij het onmogelijke? Of zouden wij, *Nederlanders*, den moed niet bezitten, om tegen de meer en meer algemeen doorbrekende Jeneverwoede in het strijdperk te treden? Maar neen; het gevraagde en gevorderde is mogelijk, en elk onzer bezit daartoe het vermogen in zichzelven, indien hij slechts ernstig wil!

De tijd is welligt niet verre meer, dat wij den wensch van ons voorgeslacht, in het droogmaken van het Haarlemmermeer, zullen vervullen, en een gevaarvolle waterplas zal in eenen vruchtbaren grond herschapen worden. En zouden die zelfde ferme *Nederlanders*, door het tekeergaan van de nog gevaarlijker Jeneverpest, het thans wegkwijnend geslacht niet tot vorige kracht, bloei, gezondheid en leven kunnen terugbrengen? Wie zou deze vraag ontkennend durven beantwoorden?

(*Letteroef. van Aug.* 1838)

De redactie dezer Courant heeft voor zich liggen, een werkje, getiteld: *De Jenever erger dan de Cholera, enz.*, waaruit volgens geleverde opgaven, blijkt, dat er in 1836, in het Moederland, voor eene geldswaarde van VIJFTIEN MILLIOENEN Nederlandsche Guldens aan *Jenever* is verbruikt!! Het spreekt van zelve dat de geleverde tabellen wel het *minimum*, maar in geen geval het *maximum* van den verbruikten sterken drank kunnen aanwijzen, daar er van den ingesloken *Jenever* geene opcenten kunnen geheven worden.

Indien slechts *een derde gedeelte* der VIJFTIEN MILLIOENEN Guldens, die thans telken jare aan den verderfelijken *Jenever*, meestal door de schamele volksklasse, worden verkwist, tot nut der gezinnen besteed werd, hoe velen zouden dan gelukkiger zijn! Hij, die op één dag voor 15 centen aan *Jenever* uitgeeft, is nog verre van een dronkaard te wezen, en toch zal hij wel nimmer hebben nagerekend, dat deze schijnbare geringe uitgave hem, na het verloop van een jaar, *f* 54,75 armer gemaakt heeft.

De schrijver (zijnde de WelEerw. Heer *O. G. Heldring*), bewijst dat hij, die elke dag voor 15 cents aan *Jenever* uitgeeft, na verloop van 30 jaren, aan kapitaal en intrest, een nadeelig saldo van ruim *f* 2800 zal verkrijgen.

ZEEMANSWELLEVENDHEID.

Toen de Hertog van *York*, broeder van *George III*, naar zee werd gezonden, rustte Kapitein *Howe* zijnen jongen kweekeling, naar *Portsmouthschen* trant, prachtig uit. De tegenwoordig zijnde Kapiteins vergezelden hem, in hunne booten, naar boord, waar zij gezamenlijk den jongen Zee-kadet werden voorgesteld. Een matroos, die op het dek stond, zeide tot eenen kameraad: »Mij »dunkt de jonge Heer is niet zeer beleefd; zie, hij houdt den hoed op het »hoofd voor al deze Kapiteins!" — »Onnoozele!" antwoordde de ander: »Waar »zou hij *wellevendheid* opgedaan hebben? »Hij is nog nooit op zee geweest."

Schepen in Lading.

NAAR AMSTERDAM.

Het gekoperd Tweedeks Fregatschip de Jonge Lodewijk Antonie, Kapt. R. Tjebbes. — Adres bij C. J. Leijsner.

Het tweedeks Barkschip de Goede Vrede, Kapt. C. Zaal. — Adres bij Degenhard en Kramer.

Het gekoperd tweedeks Fregatschip de Jonge Willem, Kapt. G. van Medevoort. — Adres bij L. D. J. van Bommel.

Het gekoperd tweedeks Fregatschip Maria Frederika, Kapt. K. B. de Weerd. — Adres bij Gebroeders Reijns.

Het gezinkt Kofschip Minerva, Kapt. J. J. Kiers. — Adres bij J. L. Gellée.

Stand der Maan.

2	*November*	VOLLE MAAN.
9	»	LAATSTE KWARTIER.
17	»	NIEUWE MAAN.
24	»	EERSTE KWARTIER.

Watergetijden.

			Hoog Water.		Laag Water.
27	*ZATURDAG.*	*'s mor.*	12-51	*'s av.*	6-51
28	*ZONDAG.*	»	1-42	»	7-42
29	*MAANDAG.*	»	2-33	»	8-33
30	*DINGSDAG.*	»	3-24	»	9-24

Ter Drukkerij van GEZUSTERS SERRES.